

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria q[ua]rta post p[ri]mam dominica[m]. xl.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

locati. Siqs domū. s. j. Preuidere debet
 qd qd cōtingere pōt. Siqs vestz esset in
 seruito de q̄ sep̄ auduit qm̄ fideles ser
 uos amplissime remūerat: infideles tur
 pissime abijcit z ponit in manu crudelis
 mi licoris: nōne timeret offendere regez?
 Expone zc. Time te q̄ offendere deū. Dat
 thei. r. Time te eum q̄ potest aiā z cor
 pus p̄dere in gebenna.

Feria q̄rta post p̄mam dominicā. xl.

Ecce ascendi

Emus zc. Venit helias in ber
 sabee iuda. iij. Reg. xix. Ber
 sabee interpretat pure? satias siue pure? sa
 turat. et iijc̄ britudinē celestē qm̄ z per
 hierosolymā s̄ḡtur: ad quā ascēdere debe
 mus. Et in epla noranda est triplex figu
 ra ad hoc informatiua. Prima est figura
 affectuose deuotiōis. Quia prexit helias
 solus p̄ desertū. et sedens subter iuniper
 petijt aie siue vt moteret. s. p̄pter petā q̄ vi
 debat in mūdo: et ibi obdormiuit in ym
 bra. Iuniper? est arbor spinosa z ei? fruct?
 medicinalis: et ideo significat arbore? cru
 cis. Halias igit. i. penitēs p̄gens solus et
 solitari? in se recollect? alienat? a cur? ex
 tranais/ petijt mortē. s. spūalem a vicijs.
 Ro. vj. Estimare vos esse mortuos pec
 cato. et sedet z dormit. i. toto anio requie
 scit in vmbra cruc? q̄ aspera est: sed fruct?
 eius dulc? z medicinalis. Secda ē figu
 ra vigozose resectiōis. Quia angelus dñi
 tetigit eū zc. Et comedit panē subcineri
 cū quē inuenit respiciendo ad caput ei? i.
 ad supiorē p̄tē rōnis: et bibit aquā. Quia
 vtz eos qui i vmbra cruc? obdormiuit vi
 sitat angeli monentes eos vt crucifixo se
 cōformēt assumētes crucē p̄nie: que qui
 dem p̄nia significat per panem subcineri
 cium et aquam. Et hec est anime spūalis
 resectio. quia p̄ p̄niaz reparat? anima sicut
 corpus per panem. Ps. Lūere tanq̄ da
 nem māducabā. Tertia est figura fru
 ctuose excitatiōis. Quia ambulauit in for
 titudine cibi illius vsq; ad zc. Rhom. vj.
 Liberati est? a peccato: serui aut facti deo
 da. s. in san. s. i. p̄o vitam eternā.

Salutatio.

Ecce ascen. zc.

Prim? articulus. An necesse sit p̄ pe
 nitentiā resurgere in equali qualita
 te vlt̄ maiorē? Sic. Rhom. vj. Scimus
 qm̄ diligentib; deū omnia coopant in bo
 num. glosa zc. Lapsis in mortale. Cōtra
 Sinima charitas potēs est delere omnē
 culpam. Rndet Bonauē. in. iij. di. iij.
 Dixerūt qdam q̄ semp in equali vlt̄ ma
 iori. Ratio: quia dñs non p̄mitteret ele
 ctū cadere nisi videret q̄ ei deberet p̄desse.
 Ulteri? dicit q̄ deus electos semp in me
 liori statu accipit. Tertio q̄ remuneratur
 opus q̄ntum meruit radix ex qua prodit.
 Sed hanc positioē credo falsam z rōnez
 eius minus congruā. Tum qz fundat sub
 per falsum. Tū qz sup incertū. Sup falsū
 in hoc q̄ quia remuneratio operis respicit
 radicē in qua reuultit. Nunq̄ em̄ remu
 nerat opus nisi finalis charitas supueni
 ret. nihil em̄ efficaciter est dignū remunie
 ratioe sine finali p̄seuerantia. Alia p̄o sū
 dubia. s. q̄ de? meliori statu electos ac
 cipiat: et q̄ semp prosit casus ad augmen
 tum gratie: Tum videamus signa ad con
 trariū. Ideo credo q̄ probabilior est opi
 nio alia vtz q̄ pctōz resurgit in equali et
 maiorē z minorē charitate. s. q̄ se melius
 p̄parat z diuina largitas disponit. Cū dī
 citur s. m̄ glosam q̄ z lapsis zc. Dicendūz
 q̄ glosa loquit non rōne gratie augmētā
 de: sed recupande cōseruande. Et meli?
 modicum habere de gratia vsq; in finem:
 q̄ multū vsq; ad tēpus tm̄. Hec Bona
 uen. p̄o fundamento. Damnū turpiss
 simū est in peccati luto remanere. Seneca
 ad Lucil. Turpissimū est iactura que per
 negligentia fit. Et quāto crescit negligē
 tia: tanto auget iactura. Horaci? in epy
 stolis. Et neglecta solent incendia sume
 re vires. Festinet ergo peccator a peccato
 resurgere. Sed q̄rit An necesse zc. Die
 rñ. vt s. Ex qua cōclūde q̄diligenter cona
 ri debet vnusquisq; ad penitendūz. Quia
 quanto feruentius z diligent? ad hoc co
 nabit: tanto repabit in melius. Argumē
 tum de Hagdalena et de beato Petro z
 de serō Bermāno: z de mult; alijs. De h
 est certum q̄ omnibus vere penitentibus
 datur gratia: z q̄busdam maior: q̄busdam
 minor: gratia in quantum b̄rificat. Act. xj.
 Gentibus dedit deus p̄niam ad vitam.

Feria. III. post Inuocauit

Ideo Chrysost. dicit. **O** penitentia rutilior auro: splendidior sole: quod de te referat: Omnia ligata tu soluis: paradisius aperis: infirmos sanas: tristes letificas: et peccatos ad vitam eternam reuocas. **O** igitur peccatores quod differitis: gratiam dei amiseritis quam non nisi per penitentiam recuperare potestis. Si autem penitentiam agere volueritis: certi estote de gratia. **I**deo Ps. **C**onuersisti planctum meum in gaudium mihi. **P**lanctum. scilicet penitentiam: in gaudium spiritualis gratie. **F**igura. Postquam filii israel egressi sunt de egypto: transierunt mare rubrum: dedit eis dominus manna in deserto. **E**xpone spiritualiter Penitentibus postquam transierunt mare penitentiam: dat dominus manna celestis gratie. **A**ug. de pe. dist. j. **Q**uam penitentem. **D**ignus est misericordia qui spiritali labore querit gratiam.

Secundus articulus. **I**n euangelio quod scribitur Matt. xj. notanda sunt tres considerationes inductiue ad penitentiam.

Prima est consideratio sapientie infallibilis.

Secunda est consideratio iusticie inflexibilis.

Tertia est consideratio beniuolentie inextimabilis.

Prima igitur consideratio ad penitentiam inductiua et ad ascendendum hierosolimam dispositiua est sapientia infallibilis. **Q**uia uicem ostendit sic esse perversam pharisaeorum intentionem querentium: **D**iligenter uolumus a te signum uidere: quod increpando respondit. **G**eneratio mala et adultera signum querit. **U**ide bene sapientiam: quando sibi conuiciabant: dicentes eum in pnape demoniorum eijcere demonia: mansuete respondit per rationem improbas dictum eorum. **N**unc autem cum audiant magister uocantes: aspe respondit dei. **G**eneratio mala et ostendens sibi Chrysost. quod ueraciter passione ratio superior: neque conuicijs in iram ducit: neque adulatione mollit. in quo ostendit magis amplexanda conuicia: et adulationes uicandas. **N**am ut dicit Chrysost. **S**apienter cum laudat in facie: flagellat in corde. et **E**ccl. vij. **B**ellus est a sapiente corripitur quam stultorum adulatione decipi. **C**hrysost. **E**os dicit generacione malos: quia ingrati semper fuerunt quod est ultime malicie. **H**ierony. **E**grege autem dicit: et adultera. quia dimiserat uirum. et iuxta **E**zechiel multum se amatoribus copulauit. **S**ed signum non dabit ei nisi dabit tibi signum terrenum pro tua supplicium. **R**aban. **O**stendit iudeos instar niniuitarum: criminosos: et nisi peniterent: submersioni primos. **P**er illos autem signantur criminosi vel curiosi qui supra uident celestia: rimantur etiam diuina: omnia uia per quam uenit ad illa. scilicet preceptis domini et consilijs. talibus dabit signum **I**one quem deglutit cetus **I**deo dicit: et sic etiam deglutit et deludit diabolus. **S**ecunda est consideratio iusticie inflexibilis quam ostendit dominus penitentiam conuersione iudeorum obstinatorum. **E**t hoc tripliciter. **P**rimo propter contemptum penitentiam quam christus predicauit: cum tamen niniuitarum penitentiam egerint ad predicaciones **I**one. **I**deo dicit **G**iri niniuite. q. d. **E**t factum niniuitarum apparebit comparatiue iuxta conuersionem iudeorum. **I**lli namque gentiles erant. iuxta dei autem eruditi in lege. **I**onas etiam secundum alios interpretes tamen triduo predicauit niniuitis **C**hristus autem iudeis tribus annis. **T**ercio **I**onas simplex prophetia erat. christus uero dominus prophetarum. **I**tem **I**onas nullum miraculum **C**hristus autem multa fecit. **I**deo bene dicit. **E**t ecce plus quam **I**onas h. i. in hoc loco. **C**hrysost. **I**lli prophetia susceperunt. isti dominum **I**esum repulerunt. **S**ecundo propter contemptum sapientie quam eis demonstrabat in terra sua. **L**um tamen regina austri surget etc. **C**hrysost. **I**stud plus fuit quam prius: quia **I**onas ad illos abiit: sed regina ista ad salomonem uenit. **E**t deminabit ergo generaciones iudeorum non sententie predicare: sed **S**apientis exemplo: ut dicit **H**ierony. **C**hrysost. **R**egina iaba uenit a finibus terre audire sapientiam salomonis. et christiani nolunt uenire de plateis ad audiendum christi sermonem. **T**ertio propter contemptum sue pietatis de qua non curabant: sed tamen de apparentia exteriori propter quod postea sunt pleni a diabolo possessi. **I**deo adducit exemplum arguendo eorum ingratitude et simulationem dei. **L**um imundi spiritus. **H**uius expositionis uidebitur **S**ententia. **I**j. **O** quam multi sunt similes plus de bonitatis apparentia curantes quam de uera existentia. **T**ertia est consideratio diuine beniuolentie quam ostendit dominus habere ad salutem nostram et eos quod doctrinam suam deuote audiunt: uocans eos matrem: fratres: et sorores. **A**dhuc autem eo loquente: ecce mater eius et fratres. i. constant

guinei stabant etc. Unus igitur de turba discipulorum. Ecce mater tua etc. secundum Hieronymum, iste isidorus tendebat tentans eum. scilicet spirituali operi carnem et sanguinem proferret. Sic et hoc die multis placet. procurat diabolus propinquam multitudinem ut carnali affectu obsideret eorum sanctitates. Sequitur. Que est mater mea etc. q. d. In tantum est mihi aliquis propinquus: in quantum est spiritualibus actibus intentus. Vera benivolentia: quia seruos indignos vocat matrem: fratres: et sorores si fecerint voluntatem patris etc. Chrysostomus. Una est nobilitas sola dei facere voluntatem. Sed heu pauci efficaciter attendunt ad verba christi et voluntatem patris faciunt. Multorum enim aures claudit diabolus. Exemplum narrat Iacobus de vitriaco Religiosus quidam vidit diabolum in sermone: adiuravitque eum ut diceret quid sibi faceret: et quis vocaret: respondit. Ego sum demon et vocor claudens aures. et habeo mecum socios. vnus vocatur claudens cor: alius claudens os. tertius claudens bursum ne fiat restitutio. Cauete ergo a diabolo et audite illud Iacobi. iij. Resistite diabolo et fugiet a vobis.

Uterius articulus. Audistis etc. Laete ne sitis ut iudei qui sapientiam et penitentiam sperabant: et solam apparentiam exterioris querebant. Deus enim intruet corda. Unde xxij. dist. Erubescat. Et. ij. q. v. Consultus. Secretorum deus iudex est et cognitor. Et sicut dicit. De iurcuratio. l. i. iustus. Soli deum habent vltorem. Quis vestrum auderet in regis iniuriam aliquid dicere in eius presentia: nisi forte ex stulticia hoc fecerit: none erubescet et veniam postulabit: Exponitur norando quod deus videt secreta conscientie quicquid exterius ostendat. Ideo beatus dicit Paulus. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre.

Seria quinta post prima dominicam Quarta dragemine **Sermo.**

Ecce ascendi:

mus etc. Ecce des anime mee scilicet. Ezech. xlvij. Et hunc oes accipiunt fiduciam ascendit hierosolymam. quia oes anime sunt ipsi dei et vincuntur dabit secundum opera sua. Unde in epistola profatur eorum puerbum quod

erat in populo israel: vix pater noster comederunt vinum acerbum etc. q. d. quod filii ipsi pro peccatis parentum puniebant. Ubi primo ponitur consuetudo rationis. cum dicitur: Vivo ego dicit etc. Ecce omnes anime mee sunt. Sed cudo rationis delusio. Anima que peccauerit etc. etsi fuerit iustus etc. Gal. vj. Unusquisque onus suum portabit. Tertio delusio confirmatio: ait deus omnipotens: qui. s. mentiri non potest. **Ecce etc.**

Primus articulus An prima restituat homi bona opera prius mortificata pro culpa: non. De quod verificat est aliquid modo: sed opera prius facta nulla sunt.

Contra. Plus potest gratia pro culpa. sed culpa mortificat opera viua. ergo gratia mortificata viuificat. **R**idetur Bonaventura in. iij. dist. xij. Unde est et ceteris opinio quod opera que prius fuerunt facta in charitate: quod adueniente culpa mortificant: eorum efficaciam producenti in gloriam non producant: gratia redeunte viuificat. i. digna sunt remuneracione. Ubi notandum quod ut quidam dicunt huiusmodi opera quia bona sunt: ideo facta sunt in laudem dei: nunc debet deus laudari. quia homo in unitate corporis mystici et in charitate facta sunt: ideo pertinent ad corpus mysticum. Et quia ex libera voluntate faciunt: ideo pertinent ad eius premium. Unde quod iste cadit nihilominus manent in corpore mystico: et inde alia membra gaudebunt: et deus inde laudabit. sed non manent ad gloriam faciendis: cum cadit a gratia. ipso autem resurgente: sibi reuiuiscunt. Et quantum ad hoc intelligi debet illud Apoc. ij. Tene quod habes ne alius accipiat coronam tuam. Tunc quod sit hoc siue remaneat in corpore mystico siue non: vix est quod manet aliquis in memoria eius: quod segit. Et dubium non est quod maneat in memoria dei etiam quod diu manet in culpa. sed tunc non manet ibi ad remunerandum: nec in memoria peccatorum ad gaudendum: sed magis ad dolendum: quod deus bonis ad tanta mala dvenit. hec Bonaventura.

Pro fundamento. Magna profecto damnum incurrit per peccatum cum mortificatur opus bonum in charitate factum. Ideo sine dilatione laborare debet peccator ad recuperandum. Nam sicut dicit Quidius libro meta. Labitur occulte fallitque volatilis etas. Et nihil est annis velocius. Et Seneca ad Lucillum. Dum fertur vita transi-